

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 2.50 дол.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Uk-
rainos no Brazil.

Publica-se em Prudentópolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100
від стиха. Більші по 200
всякі оголошення платять ся з
гори.

PRACIA

Prudentópolis — Parana

Ми Українці до слову
В нас є сила Косяків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

ПЕРШИЙ УКР. ЛІКАР В БРАЗИЛІЇ.

ДР. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

тарчить пригадати се, що дня 22 с. м., коли молодий лікар прибув по скінченню науки одержавши диплом докторату до свого батька, нарід так український як і бразилійський оваційно Його привняв.

Наша Редакція зарівно витає Його ширим серцем, а тимбільше що молодий лікар позістає в Прудентополи, та шлемо найщирші желання не лиш від себе, але від всеї української народности в Прудентополи. Щасть Боже в праці на новім полі!

Промова

Д-ра К. Левницького на святі відродження Галицької Держави дня 1. листопада у Відні.

Святочна громадо!

Сьогодні обходимо четверті роковини дня 1. листопада 1918. коли повстала наша держава на галицькій землі; святкуємо памятний день радості, коли над нашим столичним городом Льва засіяв синьо жовтий стяг, на знак, що український нарід зірвався до нового вольного життя у своїй питомій державі, та нагадуємо той світлий момент, коли отся вістка рознеслася по цілому краю і державна вла-

гам вдалося часово здержати наше державне життя і прийшов на нас час тяжкого народнього лихоліття...

Та державної думки і державних змагань українського народу не вбили наші вороги. Право самовизначення глибоко прийнялось в душі українського народу та отсе національне почування не завмирає але все кріпшає...

Нам судилось тут за кордонном на еміграції збирати на ново наші сили, формувати їх та добувати наше державне право перед міжнароднім ареопагом. Тут зорганізовано представництво українського народу галицької землі, щоби як слід обороняти наше державне становище тих, що мають вирішувати про нашу державну долю.

Та ми тут за кордоном не оставили самітні. Наші браття з далеких країв за морем: в Зеднених Державах Америки, Канади і Бразилії відізвались до нас політичною і матеріальною допомогою рідному краю. Вони поклали перед світом світлий доказ: національної солідарности, саможертви для своїх і глибокого розуміння визвольних змагань українського народу, своєї найбільшої Батьківщини...

А наш рідний край не піддався кормизі лютого наїздника, але у найтяжших злиднях устоявся під стягом своєї незалежної держави.

Цілий світ завдячує свій поступ інтелігенції, яка виходить з найвищих шкіл — університетів. Молодий лікар, Др. Іван Лех, уродився 13. серпня 1899 в Прудентополи. Початкову науку до-

Цілий світ завдячує свій поступ інтелігенції, яка виходить з найвищих шкіл — університетів. Не було б інтелігенції, не було б і поступу, цивілізації. Не існувало б ні мораль, ні етика, цивілізація була б зером. Тому то люди гордяться своїми інституціями, школами — університетами. Без них не було б нинішнього життя.

Ми Українці в Бразилії — які ми бідні! Ми не можемо похвалитись своїм університетом не лиш в Бразилії, але — на жаль — навіть в старому краєви. Мусимо однак бути вдячні та вдоволяти тим, що хоч з чужих університетів виходять наші земляки, а особливо на полі медичнім.

Молодий лікар, Др. Іван Лех, уродився 13. серпня 1899 в Прудентополи. Початкову науку побирав в українській школі, яка тоді існувала при церкві оо. Василіян в Прудентополи. Гімназію покінчив в С. Павльо, а університет в Куритибі. Дипльом докторату одержав дня 19. грудня с. р.

Коли ходив молодий лікар до гімназії і на університет підчас вакацій кожного року всегда брав живу участь в праці українській. Привязаний до свого обряду, до свого народу, віддається певно цілою душею на сім високім становиску. Мешканці міста Прудентополіє тішаться і гордяться, що одержали свого лікара. Вис-

ньо жовтий стій, на знак, що український нарід зірвався до нового вольного життя у своїй питомій державі, та нагадуємо той світлий момент, коли отся вістка рознеслася по цілому краю і державна влада на галицькій області перейшла в руки українського народу.

Отся радісна вість дійшла летом блискавиці до золотоверхого Києва як заповідь що творить новий етап Соборної України.

Так тоді зорганізувалася Західна Українська Народна Република на галицькій землі ювілею українського народу і власними його силами. Ми не нашли протекторів, що помагалиб нам будувати нашу державу, але стрінули ворогів, що хотілиб знищити українську державну ідею... І тому сим часом обходимо се Свято не на своїй землі і не у своїй державі. Нашим воро-

змагає українського народу, своєю найбільшою Батьківщиною...

А наш рідний край не піддався кормизі лютого наїздника, але у найтяжших злиднях устоявся під стягом своєї незалежної держави.

Наше українське населення в краю зрозуміло, що добро народу і його державне життя стоять вище всіх партійних програм. В тім зрозумінню державної думки і національної карности воно стало одноцільним фронтом проти злочинних посягань Польщі та обстоюючи непохитно своє державне право не дається взяти ні на польські вибори у Варшаві ні на польську автономію. Отсим шляхом іде наша народна політика, що визнає одну розвязку нашої справи: у своїй українській державі.

Та коли на усіх областях Украї-

Сагайдачний

(Історична повість.)

11

(Продовження).

— Я прийшла, тату, до печерських угодників помолитися за...

— За Грицька? — усміхнувся огець. Голоси їх заглушив рев топки, що витала Сагайдачного.

Під гомін церковних дзвонів чулися радісні поклики, витання й поздоровлення. Знайомі і незнайомі обіймалися та цілувалися, як на Великдень. Матері обіймали синів, що вернули з походу або з неволі, дівчата знаходили загублених і давно оплаканих своїх хлопців, батьки не пізнавали своїх в пелюшках та колисках кинутих хлопчиків та дівчаток. Лялися слези радості а були й слези горя, бачилися й стрівожені лица і чувся плач по убитих та померших в далекій чужій-чужині. «Ой та відки-ж мені тебе, орле синий, сподіватись та з якої-ж сторони тебе, синочку мій, виглядати»...

XIV.

Минуло сім літ. Заті сім літ імя Сагайдачного завоювало собі безсмертну

славу в історії України і стало страшним та ненависним в Криму та в Турції.

Знов у поли Сагайдачний зі своїми козаками. А чому? Бо напав султан Осман, Польщу, не в силі Польща була сама відборонитися і стала просити Сагайдачного помогти. Сагайдачний згодився.

Коло Хотина стоїть польське військо під Ходкевичем і козацьке під Сагайдачним. Щодня іде бій з Турками, тільки ніч дає відпочинок войнам. От і тепер ніч. З півночі, з Московщини холодний вітер жене по небу сірі хмари. Недалеко від берега Дністра горить вогонь, коло него купка козаків.

— Ти що, Хомо, задумався? — питає Грицько, запалюючи свою люльку.

— Тихше... — сказав нараз Карпо.

— Мовчїть.

— Що таке?

— Та он щось прокрадається в білім.

— Ану біжи, Хомо, піймай.

— Чорта з два! Нехай хто инший ловить.

— А що-ж воно справді таке, брати? — поважно заговорив Карпо, підіймаючися зі своєї турової шаїри, з котрою він се розлучався.

— Треба піймати — зголився Грицько.

— Може то бранка тікає від Татар? Двох козаків тихо поповзан вперед,

до того місця, де показалося щось біле і щезло в корчах.

Прошло декілька хвилин. Нараз за корчами почувся жіночий крик.

— Господи! Ратуйте!...

— Піймали.

Всі скочили на ноги й кинулися туди.

— Не лякайте її, братя. Ведіть сюди, до вогню.

— Та не кричіть, вражі діти, а то Татари почують.

Скоро показалася біла жінчина, котру вели двох козаків, розпитуючи:

— Хто ти така?

— Я бранка полонянка.

— А звідки?

З Черкас.

Давно... Літ з десять буде.

Але коли женьщина підійшла до вогню і освітлюлося її гарне з чорними бровами личко, на пів-прикрите довгою чадрою, козаки майже разом скрикнули:

— Та вона-ж вона!

— Хрещена донька нашого батька.

— Ото батько Сагайдак зрадіє.

Се справді була Хвеса. Вона ледве стояла на ногах; тремтючою, білою, обнизаною дорогими перстеньми рукою вона безперестанно хрестилася, а посянілі її губи шепотіли молитву.

Дівчину посадили коло вогню. Грицько пакнув її на плечі свій жупан. Рід-

на мова, ласкаві слова, добрі облича земляків — все те було так несподіване для Хвеси, що вона, закривши лице руками, тихо заплакала.

— Плач, плач дитино — проговорив хтось з заду — від сліз лекше на серці стане.

— Тату! Се ви? — кинулася до него бранка.

— Ні, дитино, не я твій тато, але я знав тебе ще от такою, і на руках носив тебе і сороку співав.

— А де-ж мій тато?

— Тут, дитино, недалеко.

— Я хочу до него...

— Чекай, рибко. Нехай спочине — щось занедужав він трошки сьогодні.

— Він хорий? Та я хочу його побачити.

— Ні дочко моя, не йди ліпше сьогодні до нього, нехай завтра в ранці. А як же ти попала сюди? Як утекла?

Мій пан, санджак, поїхав сьогодні до султана, а я зісталася сама з рабами. Вартових я напоїла. От я й звами... Богородице Пречиста! — і Хвеса знов почала хреститися.

— То ти, рибко... не... нештурчлася? — несміло запитав старий.

— Ні, дядьку — Бог милував.

— Ну, слава-ж Богу...

(Далі буде).

ни майже притихла боротьба за волю то як раз у сім грізнім моменті відозвався найголосніше піємонт галицької України, що виступив активним відпором і кривавим повстанням проти ляхського деспота, кладучи своє майно і життя в жертву за волю українського народу. Боротьба за право народу казала нам жертвуватись новому поколінню. Отсе непорочна основа наших змагань і запорука нашої побіди...

Тому при нагоді отсего свята, віддаючи честь пам'яті тих перших героїв, що поклали свої буйні голови за нашу Україну, ми обов'язані склонити наші голови також перед самовідреченням і посвятою всего найдорожчого тих нових героїв, що тепер в найтяжчих терпіннях ведуть визвольну боротьбу на галицькій землі!

Честь Українському Народови Галицької Землі!

А сьогоднішнє свято най буде для нас днем одобрення, підйому народнього духа і обнови нашого обіту, що й ми не спочинем й не піддаємось доки не добудемо нашої вільної України.

Хто буде слідуючим?

41.083\$100 мільреїсів виказує ка-са Позички Нац. Оборони в Бразилії з хвилиєю, коли приходиться замикаати її. Можна сподіватися, що ще в руках деяких місцевих комітетів знаходиться сума якої тисячки з половиною. Значиться, уся наша бразилійська громада спромоглася на суму яких 42 тисячі мільреїсів у хвили, коли доля її рідного краю рішається на цілі століття, коли і для неї самої, або для її дітей можуть отворитися можливости кращої будуччини.

Не можна перейти над цєю справою мовчанкою, бо вона є пробним каменем нашої моральної, горожанської і національної вартости і на цьому пробному камені

Була розписана на позичку сума 100.000\$. Такої суми дожидавав наш Уряд від Бразилії. Зібралася сума 41.000\$, т. зн. менше ніж половина. Значиться, Уряд перечислився у своїх сподіваннях на Бразилію.

В Півн. Америці була розписана так само сума 100.000 долярів. Америка дотягнула до 60.000, і дала до пізнання, що більше вона не в силі дати. Та пізнійше збудилася в неї амбіція і найшлося ще не тільки 40.000, яких не доставало, а ще й поверх того 14.000. Отже Північна Америка має амбіцію.

Бразилія так само охляла вже після 30.000, але робила надію, що після зборів герви вона спроможе-тьс на більші суми. Прийшла саф-ра герви і минулася, та первісна сума не хоче рости. Сама Бразилія признавала, що вона може спромогтися на більше. Та на цьому признано і покінчилося. Що з цього виходить?

Та я не хочу бути строгим суддею. Я певний цього, що суму 41.000 може легко зложити одна більша наша оселя і не збідніє ні в десятій частині так, як збідніло наше кожде село, коли взяти фізичні і моральні муки, жертви в людях і жертви в майні. Але оправдую все тим, що хто не переходив нашої Голгофти, цей не може в неї повірити. І оправдую тим, що коли Півн. Америка, що начислює пів мільона нашої еміграції, дала 114.000 то Бразилія з 40 тисячною нашою громадою, даючи 40.000 мільреїсів, зробила з себе більшу жертву ніж Півн. Америка, де на одиницю припадає 1/4 доляра, коли у нас в Бразилії на одиницю припадає 1 мільреїс. А всеж таки, як я не можу сказати, що американський Українець виповнив свій довг сина українського народу і людини своєю четвертиною доляра, так само не можу сказати, що цей довг сплатив бразилійський Українець своїм одним мільреїсом. Рідний край вдячний одному і другому, та чи американський а так

треба сказати про віддільні одиниці. Тут вже одиниця сама відв'ичальна за своє відношення до справи.

І треба сконстатувати, що найбільше процентово давали найбільшій біднійшій. Бо коли бачимо у списку якусь бідну вдовицю з її 10\$, які вона мусіла позичати, і найбільшого богатиря з Рошо Ройз з такими-ж 10\$, то так і хочеться спитати касієра, що приймав сих 10\$ нашого богатиря: навіщо ви сю милостиню поставили поруч княжого дару вдовиці?

Раджу усім спис підписчиків на позичку зберігти як цінний дороговказ до їх взаємин з людьми. В цьому списі всни знайдуть дуже цінну книгу життя і оцінки людей. Вони пересвідчатсь з нього, що викреслимо себе з посеред українського народу народу чимало одиниць, які на Українцях доробилися гарного маєтку, і живуть у достатках, чимало тих, що присвоюють собі патент на патріотів, а в першу чергу ті, що найбільше мудрують і все і всіх критикують. Голотно раджу Прудентопільцям перестудіювати цей спис, а ручу їм, що вони зроблять цінне відкритте. Вони не знайдуть імен своїх найголоснійших патріотів язикових і мудрців. І це буде для них доброю наукою.

І закінчуючи сі мої роздумування над лістою підписчиків, я все таки не можу не виповісти бажання:

Бразиліє! Комітет для позички існує далі. А не подобається цей комітет, можна створити інший. Америка, котрій здавалося, що сума вложена на неї рідним краєм, завелика, виповнила своє завдання та ще наклала на себе новий тягар у висоті 30.000 на „фонд негайної допомоги краєви“, себто на допомогу краєви в сучасній „ірляндській“ боротьбі з Ляхами. Чомуб і Тобі, Бразиліє, не піти слідами Півн. Америки і не почати нової акції на взір північно-американсь-

зістав засуджений на шість літ в'язниці. Його розправа викликала сензації і оберталася докруги змагань Польщі до кольонізації і спольщення Східної Галичини, яку Польща заняла на підставі мандату Найвищої Ради Мирової Конференції, а тепер приневолює населення вибирати послів до польського Союму.

Президент Пілсудскі та воєвода Грабовскі їхали разом одним ав-том, коли виконано замах, який, як спершу виглядало, був звернений проти Пілсудського; але поручник Федак зложив зізнання, що він мав намір убити Грабовського, як голову польонізаційної політики у його вітчині, Сх. Галичині.

Повстанці в Галичині сповнили свою задачу.

Українські повстанські відділи на Поділлію — як про це сповіщає польська преса — частию розійшлися поміж населенням а по части переїшли Збруч (???) на радянську Україну. „Газета Цодзенна“ подає, що декілька відділів ще не перепинили свою діяльність і знаходяться коло Сокаля, Рогатина а таксамо в околиці Львова.

Значиться, відділи повстанців сповнили задачу, яку мали до переведення. Про незвичайну організацію повстанців і про піддержку, якою вони тішилися зі сторони населення найліпше свідчить обставина, що хоть цих відділів було много, хоть вони перевели сотки підпалів і висадили велике число польських будинків і мостів у воздух та застрілили споре число ляхських бандитів в поліцейських мундурах — польським властям не вдалося зловити ані одного повстанця, ані одного виконавця атентанту. І тепер, коли повстанне притихло, це сталося не через це, неначе його Ляхи задавили, але виключно тільки по цій причині, що повстанці сповнили свою зада-

ним каменем нашої моральної, рожанської і національної вартости і на цьому пробному камені мусить основувати всі вигляди всякої будучої організаційної праці кожний, кому доля нашої бразилійської громади не байдужа. Вона є зеркалом громадянської вартости кожної оселі і кожної нашої одиниці зосібна. І ми навмисно подаємо аж тепер загальний список усіх підписчиків по оселям, щоб в цьому зеркалі могла кожда оселя і кожда одиниця себе добачити, та щоб будучий український діяч в Бразилії мав дороговказ, на кого йому спиратися, на кого числити, хто його будучий помічник, а хто ворог.

Та говорім поки що загальниками. І поставмо собі питанне: чи вивязалися ми з завдання гідно, чи ні?

Рідний край відячний одному і другому, та чи американський а так само бразилійський Українець може бути у своїй совісти спокійним — не знаю.

Отсе, коли брати усю громаду загалом. Та цікавий, читач, що переглядати-ме список підписчиків, побачить, що деяким оселям і багатьом одиницям не можна робити найменшого закиду ні докору. Котрим оселям належить признанне а біля котрих годиться поставити знак від'ямний, це ясне кождому, хто переглядає список. Та коли йде мова про оселі, то треба бути обережним. Більша або менша сума даної оселі залежна від цього, чи в ній находилася більш рухлива і симпатична заголови одиниця, котра займалася збиранням грошей на позичку, чи ні. Зовсім не це

що повстанці сповнили свою задачу з тим, що коли цього покажеться потреба, поновно появляться в Галичині.

ІІ. Карманський.

Федака засуджено на шість літ.

Доказано йому тільки замах на Грабовського.

Перучник Степан Федак, Українець, що стріляв до воєводи Грабовського підчас поїздки польського президента Пілсудського до Східної Галичини перед роком,

Голод на великій Україні.

Голод і то поважної природи, появиться поновно цієї зими на Україні; найбільше загрожена голодом полоса над Чорним морем, де показалося немислимим цієї осені забезпечити жнива. Це заявив д. Чарлс Форбес з Бостону, який щойно повернув з Одеси де був дістріктовим настоятелем Американської Ратункової Адміністрації (АРА).

Він заявляє, що поживу остато-

Що говорять наші державні мужі.

(Дальше.)

«Ціта-Гоф»- резиденція Галицького Уряду.

Пан міністер прийняв кореспондента «Праці» у своїм привітнім салоні на історичнім «Ціта-Гофі» (величавий будинок при Марієгільферетрассе) де від р. 1920 резидує Галицький уряд а який сьогодні став символом нашої твердої непохитности волі до виборення власної державности. Помимо своїх 63 років др. Кость Левицький являється уособленням молодечої енергії і сили а його рівний, звучний голос, яким він відповідає на ставлені питанья ділає дивно підбадьоруючо на співбесідника.

Великі Держави Антанта і Галицька Справа.

Вирішення державно правного становища Східної Галичини, — зачав пан міністер — відволікається задовго. (1919 — 1922). Головні держави Антанти впроваджуючи у Східній Галичині тимчасово військову окупацію Польщі прирекли рівночасно своєю постановою з дня 25. червня 1919 р. вирішити східно-га-

лицьку справу згідно з волею населення, але до сього часу ані самі її не вирішили ані не передали іншому міжнародньому тілу до вирішення. Наслідком отсього занедбання головних держав Антанти вийшла самоволя польської окупації супроти українського населення Східної Галичини та безсправне присвоєвання компетенції державної адміністрації на сій території з боку Польщі. Становище головних держав Антанти в справі Східної Галичини є таке: Франції перепинює вирішення справи Східної Галичини, бо вона намагається злучити сю територію з Польщею, чи то у формі автономії чи федерації щоби тим способом скріпити Польщу, як свого одного союзника проти Росії і Німеччини. В останнім часі старається Польща припішити вирішення справи Східної Галичини, вважаючи теперішній момент як корисний для її аспірацій з причини конфлікту Англії в грецько-турецькій війні. Також експлуатація галицької нафти через французькі підприємства грає неостанню ролю для Франції у вирішенню сєї справи.

Більше об'єктивне є становище Англії котрої правительство заступає думку, що Східна Галичина як заселена в значно переважаючій більшості через українське населення та по засадам національної справедливости не належить Польщі.

До сього приступає дальший аргумент англійської політики, що неоправдане прилучення української Галичини до Польщі мусить викликати там ірреденту українського населення, як також міжнародній конфлікт між Росією а Польщею, що загрожує мир в Європі. У всякім разі, Англія обстоює думку, що Східна Галичина належить до проблемів Східної а не Середньої Європи.

Італія, яка до недавна стояла на другім пляні при вирішуванню міжнародніх питань, реклямує тепер свій голос як рівнорядний член Коаліції та з огляду на свій державний предсіж і економічні інтереси добачує в незалежній Галицькій Державі конечний поміст Схід, щоби тим чином добути там сферу своїх впливів.

Японія, як безпосередно не заінтересована в тій справі піддержує визвольні змагання українського населення та йде за думкою Англії, зглядно Італії.

Польща у своїй імперіалістичній експансії на Схід обстоює своє домагання до Східної Галичини та жирується перед великими державами Антанти як також державами прибалтійськими як захитник середньої Європи перед небезпекою большевизму і грози війни як також взагалі супроти поширення Росії на захід. Всякі заходи Польщі щоби для своєї політики приєднати так звану малу Антанта а з окрома Югославію і Чехосло-

вчину недопровадили до пожаданого успіху так, що аспірації Польщі до Східної Галичини піддержує лише Румунія за ціну, що Польща буде піддержувати аспірації Румунії до Бесарабії і північної Буковини.

Становище українського населення.

Українське автохтонне населення як значно переважаюча більшість сего краю є рішучо однодушно противне всякому прилучуванню Східної Галичини до Польщі, бо уважає її своїм відвічним ворогом та знає добре, що всякий звязок з Польщею загрожує його національному і економічному існуванню. Тому Українці Східної Галичини домагаються однодушно як найскоршого усунення польської окупації й визнання Східної Галичини незалежною державою вільних народів.

(Далі буде.)

Оголошення.

ДЕ Є? Іван Вовна, з родиною, котрий на початках колонізації 26 літ тому мав поселитись в сторонах Марешаль Маллет. Хто би знав де вони мешкають, або може нема їх між живими нехай звольте ласкаво повідомити редакцію «Праці» о них. Пошукує їх син Андрій з Північної Америки. 52—5.

чно далось перевести залізницею до центрів; однак дальше цих запасів немисливо везти по причині цілковитої нестачі коней, які послідної зими поїло населення. Коли мр. Форбес виїздив з Одеси перед трома тижнями, в чорноморській полосі були вже признаки голоду і великих терпінь передовсім по причині цілковитої нестачі опалу. В самій Одесі в буквальному цього слова значінню нема ні трісочки дерева, позаяк навіть деревлянні дома послідної зими порозбирано і спалено. Цего року нема вже зівсім що палити.

Мр. Форбес оповідав про характеричну ціху більшевицького лайдацтва, жидівського шахрайства. Іменно більшевицькі власти в літі віднесли до всіх дістріктових зарядів Американської Ратункової Адміністрації і заявили, що наступила умова поміж американським і більшевицьким правительством, на підставі якої американські урядники мають передати всі магазини і всю роботу більшевицьким чиновникам. Та ніодна американська філія не дала зловитися на це більшевицьке злодійство.

Ще раз мирова конференція

Цим разом вона відбувається в Люзанні. Доля цілої Східної Європи зависить від постанов цієї конференції.

Ще раз — не знати вже котрий з черги — почалася в „Люзанні“ кінцева мирова конференція, щоб закінчити війну в Європі. Вступне засідання тревало всего двайцять мінут. Та помимо цього трех промовців виголосило цілу купу високопарних фраз. Говорили президент швайцарської республіки Габ, маркіз Курзон іменем Англії, та Ісметпаша іменем турецького націоналістичного правительства котре є готове заключити мир.

Та такі самі фрази виголошувано вже на всіх попередних конференціях; та відносини і дух тоді

ня коло Сокаля, також Пославич і Радвані. Міліонові страти понесли властители тих маєтків, пан Крушевські і граф Дзедушицькі.

„Делегація землевласників інтервенювала вчера у ген. Єнджеєвського і воеводи Грабовського. Делегати представили розвучливий стан польських дідичів на „кресах“, причому зажадали енергично вмішання властей в сю справу.

„Ген. Єнджеєвські і воевода Грабовські заявили делегації, що пороблять всі зарядження, щоби як найскорше перервати „зброднічу“ акцію українських боївок.

—«»—

Литовці проти виборів. В справі виборів до польського сойму на Віленщині надіслано нам деклярацію Тимчасового Литовського Комітету у Вільні, в якій подається причини неприступлення литовського населення до виборів. Причини ці здебільша відомі і в нашому краю, а саме: 1) Віленщина не мала досі нагоди явно висловити своєї волі, бо дотеперішний віленський сойм, вибраний під охороною польських жандармів, в ніякому разі не був виразником волі населення. 2) Теперішня польська адміністрація не дає можности краєви виявити свого правдивого облича. 3) Від коли прийшов до влади Желіговські на Віленщині, нема ні свободи преси, ні комунікації, ні мешкання, ні кореспонденції. 4) Доля Вільна в міжнародніх взаєминах ще досі не вирішена. Підписали деклярацію: президент К. Сташин, члени: В. Єзукевич, др. І. Шлапіняліс, С. Кайріюкштіс і секретар К. Чибірас.

—«»—

Поляки бояться Махна. Як звісно, голосний провідник українських повстанців Махно опинився був у Галичині, де Поляки його арештували і враз зі штабом інтернували в Стшалкові.

Тепер „Газета Варшавська“ доносить, що Махна перепроваджено із Стшалкова до Варшави, бо викрито, що він змовлявся стану-

винив. Прийшло до сварки, та при кінці Луць Тарасюк пробив ножем Петра Яцюка так, що сей в дорозі до дому помер. Убийника взято сейчас до арешту. До чого то приходить сварка, балі. Далеко лучше булоб, колиб наші хлопці українські записались до товариства, колиб належали до брацтва, а тоді менше їх булоб убійниками, та менше сиділиб по арештах. Родичі українські хороніть свої діти від всякої безбожности, та не позволяйте брати участь в сих огидних збіговисках, котрі відбуваються без нагляду добрих батьків, а по тутешньому зуться „балі.“

—«»—

В Польщі убито нововибраного президента. Убив його трома стрілами якийсь Невядомекі. Пишуть, що убійник має бути артистою, та від довшого часу слабує на якусь недугу нервову. Видко, що в Польщі є много таких артистів, тай таких слабих, котрі убивають не лиш своїх, але передовсім Українців. Ляцькі часописи досить короткий звіт подають, видко з сего, що не дуже се їх вразило. В цілій Польщі оголошено военний стан, а вже нема що говорити в Сх. Галичині, бо там від війни безнастанно став облоги.

Ляцькі часописи оголошують набоженство, а не чути чи кс. Поломекі помолиться в Прудентополи, бо Нарутович належав до партії Пілеуцкогго.

—«»—

Пишуть, що здоровле Др. Гастон да Куня погіршилось так, що не в силі вибратись до Бразилії.

—«»—

Польський президент міністрів Др. Новак подався до димісії разом з цілим кабінетом.

—«»—

Сенат Ірландський затвердив утворенне комісії, котра має розглянути средства щоби вже раз закінчити війну

Карманського. О. Рафаїл Криницький відпровадив відпоручника Галицького Уряду, аж до Гважу-віри. І відіхав п. Карманський, сповнивши своє діло серед Українців в Бразилії гідно, чесно.

Р.

В.сти з „Укр. Союза“

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАРІЯТ У. С. у Б.
ч. 26.

До всіх філій У. С. у Б.

Пригадується ще раз що після статута У. С. у Б. та додаткового пояснення Гол. Ради Союза з дня 20. жовтня ц. р. вписове вносить для дорослих 5\$, для жєнщин та нєлітних 2\$500; місячна членська вкладка вносить для дорослих 1\$, для жєнщин та нєлітних 500 р.

Половина так з вписового як і з членських вкладок лишається на потреби філії, а половина переходить до центральної каси Союза.

З причини видатків які Союз вже має, проситься всі філії переслати негайно половину із зібраних вписового та членських вкладок на руки ген. скарбника Союза. Його адреса: Alexandre Martynez, Prudentopolis, Paraná. Ще раз пригадується, що гроші належить слати негайно.

Генеральний Секретар У. С. у Б.
Стефан Кобилянський.

—«»—

ч. 50.

Генеральний Секретаріят У. С. у Б. прохає всі філії вислати негайно на руки ген. секретаря спис членів, котрі належать до даної філії. При кождім членови належить подати його імя і назвище та день вступлення до Союза. Членів Виділу належить зазначити особно. Адреса ген. секретаря звучить: Estevão Kobylanskyi, União da Victoria, Paraná (в 46-ім числі „Праці“ подано адресу хибну).

президент швейцарської республіки Габ, маркіз Курзон іменем Англії, та Ісметпаша іменем турецького націоналістичного правительства котре є готове заключити мир. Та такі самі фрази виголошувано вже на всіх попередніх конференціях; та відносини і дух тоді був зівсім відмінний.

Тут тепер Турки виступали як горда і непобіджена нація і ніоден з промовців не ужив слова „побідники“ або „побіджені“.

І коли сказати правду, ця мала війна, яку вела Туреччина з Грецією зійшла на послідній плян конференції, яка номінально має закінчити війну. На перший плян виринули важніші питання, які є величезної ваги для Європи. В першій мірі має вирішитися трівкість всіх договорів, які є звязані з мировим договором в Севр, яким усунено Туреччину з Європи і який турецькі націоналісти своїм завзяттем і витревалою повалили. Далше має вирішитися питання всяких мандатів в магомеданських краях; наконець має знайтися способи, щоб не допустити до вибуху нової війни на Балканах, яка грозить обагрненем кровію поновно цілої Європи.

Загально панує переконання, що судьба цілої Європи на найблищих 10 літ зависить від висліду конференції в Люзанні.

Яке становище є антанти супроти Туреччини, не відомо, як взагалі не відомо, чи антанта ще існує. Всі спроби англійської політики довести Італію і Францію до спільного фронту проти Туреччини показалися безуспішні. На конференції явилася також численна американська делегація.

ЗІ СВІТА.

Галичина горить мимо воєнного стану.

„Газеті Варшавській“ телефонується зі Львова під датою 30. вересня:

„Підпали польських фільварків і маєтків у Східній Малопольщі не устають мимо впровадження воєнних судів. Минувшої ночі підпалено і згоріли двірські забудован-

Галичині, де поляки його арештували і враз зі штабом інтернували в Стшалкові.

Тепер „Газета Варшавська“ доносить, що Махна перепроваджено із Стшалкова до Варшави, бо викрито, що він змовлявся стати на чолі українського повстання в Галичині.

О. Митрофан, Михайло Міхняк Ч.С.В.В.

Прийшла до нас сумна вістка, що дня 6. листопада ц. р. упокоївся в Бозі по короткій недузі О. М. Міхняк в монастири Гошівським.

Покійний уродився дня 9. X. 1866 р. в Хохолівці близько Закопаного. По скінченню нищої гімназії вступив до Чина р. 1885, де по скінченню вищої гімназії і наук богословських, зівстав висвячений на священника р. 1891. Покійний працював весь час по ріжних монастирях, як місіонар, проповідник, сповідник, та один рік між нашими поселенцями в Бразилії.

Смерть вихопила несподівано серед праці, що заледво почав поміж путниками, що з далеких сторін стягаються на ясну Гору Гошівську.

Земля йому най стане лекшою пера!

З Бразилії.

Пишуть часописи, що в Рію викрито товариство, котре мало за ціль поріжнити Бразилію з Аргентиною, та викликати війну між сими державами.

Пишуть нам з Дорізону, що дня 26. м. м. відбулась забава в кооперативі на 10 вісиналі. На сій забаві посварилось двох хлопців. Петро Яцків опомивався Луця Тарасюка о міля, що йому за-

зом з цілим габінетом.

Сенат Ірландський затвердив утворенне комісії, котра має розглянути средства щоб вже раз закінчити війну.

ПРАЩАЛЬНИЙ ВЕЧІР ПАНУ КАРМАНСЬКОМУ В КУРИТИБІ.

Українська громада в Куритибі зготовила на прощання п. Карманському, пращальну вечеру. Дня 5. грудня о год. 8 вечером в салі товариства Т. Шевченка зібрана українська громада місцева пращала в послідне відпоручника Галицького Уряду проф. Карманського. До спільної вечері засіло кількадесят осіб. Підчас вечері о. Рафаїл Криницький в імени громади в бесіді підніс заслуги, які професор Карманській поклав для українського загалу у Бразилії. Бесідник згадав, що проф. Карманській, се одинокий інтелігент українській у Бразилії, котрий без плями брибув тут, працював, і не сплямивши нічим совісти своєї, вертає у рідний край.

Дякуючи за працю, а жаляючи щасливої дороги і повороту — закінчив бесіду о. Рафаїл.

Опісля в імени товариства промовляв п. Трофим Ткачишин.

Під кінець вечері п. професор забрав слово. Його слова дрожали, говорив зі зворушення. Дякував за прихильність якої дізнав від укр. еміграції у Бразилії, за послух і з яким Українці забирались до обідвання себе в організації Укр. С. у Бразилії. П. професор закінчив своє слово довге бажанням, щоб Укр. Союз усталився і поширювався по кольоніях.

В імени дітий шкільних вручила Анна Рева жмуд цвітів, а в імени укр. жіноцтва вручила чудовий букет пані Андрусевич. П. професор посітив еще родину п. Андрусевича, від котрого одержав гарний дар, 5 скір бразилійської звірини. Рано, слідуєчого дня на стації залізничній богато Українців пращало професора

за. Членів Виступу начити особно. Адреса ген. секретаря звучить: Estevão Kobylanskyi, União da Victoria, Paraná (в 46-ім числі »Праці« подано адресу хибну).

Ген. секретар У. С. у Б.
Стефан Кобилянський.

ч. 51.

Генеральний Секретаріят Союзу розіслав тим філіям, котрих адреси мав у своїй евіденції, квестіонарі Земельного Банку; прохається виповнити їх та відослати на руки ген. секретаря. Наколи з присланих деклярацій побачить ся, що зголошено суму вистарчаючу до засновання Земельного Банку, Головна Рада сейчас приступить до його організації.

Кожний член, котрий закупить акції Земельного Банку, буде одержувати дивиденду від свого капіталу, відповідно до приходів Банку. Взагалі Земельний Банк буде оснований на тих самих началах що й задумана Гуртівня.

Блищі пояснення знаходяться в 46-ім числі »Праці«.

Квестіонарі та особні зголошення просить ся слати на руки г. секретаря.

Ген. секретар У. С. у Бр.
Стефан В. Кобилянський.

ч. 52.

Ген. Секретаріят У. С. у Б. одержав отсе письмо з проханням о спублікованя його:

Каразінью 4. XII. 1922.

Вельми поважаний добродію секретаре!

Сим маю честь заявити Вам, що я складаю на Ваші руки уряд Директора У. С. у Б. позаяк мої особисті інтереси не дають мені часу ні змоги віддатися загальним справам.

Прошу оголосити мою димісію публично і назначити кандидатів до вибору на моє місце.

З щирим товариським привітом
В. Куц.

Українці! Вписуйтеся до Укр. Союзу та других притягайте до сего! Покажіть свою солідарність не словом а ділом!

Українські школи.

Закінчення шкільного року в укр. школі в Куритибі.

Дня 30. падолиста українська школа в Куритибі закінчила свою жмудну роботу, що її вела п. Галля Фаліньска. Кінець шкільного року відбувся публічним іспитом.

Ціла школа, і родичі дітей були присутні рано на богослуженню в церкві, а о год. 12 в полудне знова зійшлися всі у салю шкільну. По молитві діти відповідали з науки катехізму, опісля з рідної мови, історії, географії; піснями і віршами переплітали відповіді поодиноких предметів. Учителька португальської мови п. Олівія Педроза, питала дітей предметів, що їх сама уділяла дітям в часі року, т. є. мови португальської, історії бразилійської, географії і рахунків.

По іспиті о. Рафаїл звернув присутнім родичам і дітям увагу на значінне школи — подякував п.п. учителькам за їх труд і родичам клав на серце — школи у Куритибі не покидати — але продовжувати. І справді, о скільки Українці в Куритибі мають значінне, о скільки школу плекати муть. По іспиті обі п.п. учительки розділювали між дітьми різнородні ласощі, а в домі священика, добрі люди зготовили для гостей малу перекуску. В сім році 1922, в укр. школі в Куритибі було 42 дітей, більше як попередних років. Се знак, що під кожним зглядом, школі нічо не мож було закинути. Та однак на жаль Українців в Куритибі і учителька п. Фаліньска не могла задоволити. З сеї причини школа у будучім році в Куритибі є в завішенню. За свою ревну 2 річну працю, п. Фаліньска не діждалась подяки від укр. громади в Куритибі.

Українська школа в Гважувері.

Дня 7. грудня збувся іспит в укр. школі в Гважувері. В сім році

школярів, Петро Питльованців, сказав більше-менше ось так:

„Високоповажані Гости і наші Дорогі Родичі! З нагоди закінчення осьього шкільного року, ми всі, які малисьмо щасте користати цілий рік з тої благодати, що називаєсь наука — ми всі нині щасливі і радісні складаємо на першім місци горячу подяку Богу, який нам давав здоровля і сили до науки, а відтак дякуємо Вам, Дорогі Родичі, дякуємо з цілого серця. О, бо наука се сила, яка рядить нині світом. Наука — се слава і багатство народів. Наука се наша могутність і значінне на землі. Наука, наука! кличе нині цілий світ, бо без науки, хотяй ми маємо очі — ми сліпі бо не розуміємо того, що коло нас і з нами дієся. О, коби наш український нарід був так просвічений і так дбав про науку, як інші народи дбають, то нині з нами кожний числився-б, а наша Ненька-Україна не страждала б тільки віків і не купалася б у крові власних дітей. Дорогі Родичі! в ім'я нашої бідної Вітчизни просимо Вас, ми діти Ваші: посилайте нас і далі до школи, не жалуйте нам тих хвиль перебути на праці над просвіщеннем ума і серця. Колись Бог Вам буде благословити і буде благословити наш Рідний Край. Ми Вам нині дякуємо з цілого серця за те, що вже для нас учинили і най Серце Христове допомагає Вам дорогі Родичі, най опікуєся Вами, і най як найбільше родичів спізнаєть, що значить рідна школа, і най дасть Вам прожити на потіху і радість діточок Ваших в щастю і здоровлю ще многи-многи і благі літа!“

По сім скінчився іспит сього року. Гости розійшлися раді і веселі, що їх діти колись вийдуть на добрих горожан вільної і великої Республіки Бразилійської та добрих синів свого Українського Народу.

Стараймося проте, братя Українці, щоби на другий рік іспит збувся вже в новій школі, тай щоби в тій школі вже не бракувало місця і не треба було дуситися як оселедцям в бочці.

Учасник.

ПОЗІРІ ПОЗІРІ
ЛІНІЯ ІВАІ І П ОКОЛИЦЯ!

Хто бажає собі веселих і щасливих Свят, може мати їх кожний, що всякі закупна святочні полагають в склепі Олекси Мартинця, котрий з нагоди близьких Свят, всякі річи з zakresу корінного і напйтків продає по знижених цінах. Хто не вірить, най вступить і поспитає а вийде задоволений.

З поважаннем

Олекса Мартинець.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

☀ ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ ☀

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в різнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начиня кухонне і прочі знаряди рільничі.

СКУПУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніяльні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty —:— Адреса телеграфічна „Kozak“ —:— Paraná

Федір Шнайдер

—:— в Портон —:—

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІУ

купує насінє лєну і конопель. як також прядиво льняне і конопельне. Одно кильо насіня з лєну платить по 400 рейсів; насінє конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кильо 1300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider
Portão Paraná

Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив ще в р. 1908 у великим мурованим домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кожний, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольні Іраті.

BEVAM AS CERVEJAS DA

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

MARCA REGISTRADA

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитяка, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атлянта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗНІ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю

Дня 7. грудня збувся іспит в укр. школі в Гважувірі. В сім році учителював тут в одній школі п. Волод. Сохоцький — а у другий яко рядовий учитель п. Михайло Скорий. П. Сохоцький скінчив свій рік шкільний саме 7. грудня. Діти за весь час науки, хоч школа під його проводом тревала пів року, то однак богато скористали. Школа, що п. Сохоцький, як зачуваємо не буде вчити вже в Гважувірі, а то з причини людей, які поділились на дві групи — на чім розуміється школа терпить. В школі п. Сохоцький мав всего 14 дітей — міжними 5 сирійців, а усіх родин українських в кольонії є по сім боці ріки 83.

ІСПИТ ШКІЛЬНИЙ В ОСЕЛІ ІВАЇ

Дня 1. грудня с. р. збувся іспит шкільний на кольонії Іваї в школі Ппр. СС. Служебниць Пр. Д. М.

Перед іспитом діточки святочно прибрали удались разом з родичами і гостями на Службу Богу, а по відправі зараз розпочався іспит в салі шкільній. На іспиті були присутні кромі нашого пароха, Всч. о. П. Осінчука, також польський парох, о. Ф. Командер, п. Рогасіано, А. Рібейро, Кантідіано В. да Сільва й інші. Залля браку місця з шкільній салі, гості майже всі стояли. Іспит почався молитвою, а відтак слідували пониси з катехизму, читання, історії, рахунків, географії, співу і деклямацій по португальськи і українськи. Діти відповідали дуже добре на всі питання — верх одтак брали деклямації, що робило на родичах і гостях виле вражінне. Згадати треба на роботи ручні, вишивання і гафтовання, котрими всі стіни салі шкільної були украшені. При кінці іспиту, оден із

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА
у Прудентополи

Містять усякі найпотрібніші звари-ди господарські — різьничі, як також різного рода матерій, від найліпших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убрания, коци, полотня, хустки, стяжки, капелюхи солом'яні нитки до шиття, вишивання і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шиття, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до ф. рб. свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузіана і мандькова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Waitovycz
Prudentopolis Parana

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капляшковых, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,
Guajuvira Parana

Одинока українська фабрика цукорків
ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє різнородні цукорки різного смаку і зовнішної форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она існує від двох місяців спішить з замовленнями. По цукорки пішить і голосіться до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

Atlantica Curilibana — Porter Luzilana

Cirurgião — Dentista

BELMIRO DE OLIVEIRA

Prudentopolis Parana

Цей дентист — хірург, який перебувати-ме лише через короткий час у Прудентопо-ли, рве зуби без болю, виконує всякі робо-ти дентистичні, як: чищення зубів, пльом-бовання, вставляване штучних і т. д. а все по цінах уміркованих.

Години офісові: 8—11 з рання; 2—5 по полуцни.

ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлянтики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловського.

ФАБРИКА КАВИ

S. JOÃO

Antonio Candido Cavalim

Itaty — C. № 21 — Parana

Панове купці! Коли хочете набути доб-рої і смачної кави, чистої і без домішок зайдіть до нас, а не пожалуйте. Кождий любить добру каву, проте і радо будуть купувати її у вас.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
ІВАНА КУЧМИ

Маємо на складі різнородні товари, як: фазенда, армариньо — начиня, кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі. Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

CASA „DNISTER“
de João Kutchma

Rua Vdisconde e Nacar — União da Victoria — Parana

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYBA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні. Посторонних слабих приймає на ліченя і побут у своїй клініці. Лічить луча-ми «Roentgena». Досілає власну лабораторію до оглядин хемічних і міроскопо-вих, та інших інших оглядин крові в слабостях внутренних. Порада усно і писовно. — Мож розмовитись по українськи.